

53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 69, 70, 71 en 72 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk, ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* n°. 40), door overschrijving uit artikel 74 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Artikel 3.

Op artikel 74 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk worden aangewezen de tot het dienstjaar 1887 behorende uitgaven, het voormeld Departement betreffende, die hare omschrijving niet vinden in een der andere artikelen van dat hoofdstuk.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministerieele departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Marine.

[2. 2.]

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Het eindcijfer der begrooting van Marine voor het jaar 1887 bedraagt f 12 832 005,70 tegen f 12 652 156,20 voor 1886 toegestaan, derhalve f 179 849,50 meer. Wanneer de uitgaven voor de afdeeling Loodswezen, betooning, bekalking, verlichting en hydrographie, die niet tot den eigenlijken dienst der marine behooren, worden afgetrokken, bedraagt het eindcijfer voor 1887 f 10 999 978,70 tegen f 10 877 719,20 in 1886, derhalve f 122 259,50 meer.

De oorzaak dezer hoogere cijfers wordt omstandig in den adstructieven staat en in de hieronder volgende toelichting der afdeelingen omschreven.

In het algemeen zij dan ook hier alleen opgemerkt, dat de verhooging in hoofdzaak een gevolg is van meerdere uitgaven voor personeel, voornamelijk veroorzaakt door het meer compleet geraken van het kader en van de bijzondere dienstvakken. Daarbij voegen zich nog eene geringe verhooging der kosten van administratie en eene eenigszins meer belangrijke van die voor pensioenen en voor loodswezen, verlichting en hydrographie.

Wat dezen laatsten tak van dienst betreft, is de verhooging voor een groot deel het gevolg van noodzakelijke uitbreiding der kustverlichting en van de meerdere uitgaven voor de kustwacht, welke laatste, ofschoon in hoofdzaak in het belang van handel en scheepvaart, nagenoeg uitsluitend ten laste komt van het Departement van Marine. Ook de dringend noodzakelijke verbetering der hulpmiddelen voor de hydrographische opnemingen heeft haar aandeel in de verhooging.

De uitgaven voor het materieel der zeemacht zijn ongeveer f 90 000 lager geraamd. Dat voor deze belangrijke afdeeling zulk een laag cijfer werd voorgesteld, geschiedde alleen ten gevolge van den nog steeds minder gunstigen financiëlen toestand, die tot beperking noodzaakte, terwijl op de andere afdeelingen niet viel te bezuinigen.

De ondergeteekende blijft echter van gevoelen, dat een bedrag, als ten vorigen jare door hem werd voorgedragen, op den duur voor de begrooting der marine vereischt wordt, om dezen tak van dienst, zij het ook met gematigden tred, op de hoogte te brengen en te houden, die in 's lands belang behoort te worden ingenomen.

Iste AFDEELING.

Het totaal dezer afdeeling bedraagt f 363 995 tegen f 358 045 in 1886, veroorzaakt door verhoogingen van:

Art. 5. Bezoldigingen van de ambtenaren bij 's Rijks werven, met	f 600
Art. 7. Bezoldigingen van de ingenieurs der marine, met	650
Art. 11. Reis-, verblijf- en vacatiekosten, met	5 000
Totaal meer.	f 6 250

waartegenover eene vermindering van:

Art. 3. Bezoldiging van officieren bij het Departement, met	f 300
Blijft meer.	f 5 950

De toelichtende staat geeft omtrent deze verschillen, de vereischte ophelderingen.

IIde AFDEELING.

Het totaalcijfer dezer afdeeling bedraagt f 4 773 115 tegen f 4 863 440 daarvoor in 1886 toegestaan, hetwelk moet worden toegeschreven aan verhoogingen van:

Art. 13. Aanbouw bij particulieren, met	f 150 000
Art. 17. Aanschaffing enz. van scheepstoomwerktuigen enz., met	151 000
Art. 18. Aanschaffing van steenkolen, met	51 000
Art. 21. Kosten voor de bemanning en de beweging der werkvaartuigen, met	565
Art. 23. Onderhoud enz. van gebouwen en marinewerken, met	14 080
Art. 24. Aanschaffing enz. van werfstoomwerktuigen enz., met	1 100

Totaal meer. f 367 745

waartegenover verminderingen van:

Art. 12. Aanschaffing enz. van materialen, uitgenomen hout, met	f 150 050
Art. 14. Aanschaffing enz. van hout, met	34 400
Art. 15. Aanschaffing enz. van geschut enz., met	9 000
Art. 16. Aanschaffing enz. van projectielen enz., met	30 000
Art. 19. Herstellings- en uitrustingskosten buitenslands, met	100 000
Art. 20. Bezoldiging personeel van 's Rijks werven, met	5 720
Art. 22. Aanbouw of huur van gebouwen enz., met	128 900

Totaal minder 458 070

Blijft minder f 90 325

De oorzaak dezer verschillen is artikelsgewijze in den toelichtenden staat vermeld.

Ten einde een algemeen begrip van de afdeeling te verkrijgen, ook in verband met de voor 1886 toegestane sommen, is bij deze memorie weder een vergelijkend overzicht gevoegd, waarbij de verschillende posten onder eenige voorname rubrieken zijn verzameld. Uit dit overzicht kan blijken, dat wordt gevraagd:

voor aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen f 1 040 800, zijnde f 170 200 meer dan voor dit doel voor 1886 werd toegestaan;

voor herstelling en uitrusting van schepen in- en buitendienst f 1 359 350, derhalve f 114 100 minder dan voor 1886;

voor conservatie van reserveschepen en hunne uitrustingsgoederen f 176 800, of f 6900 minder dan voor 1886;

voor aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad f 487 350, dus f 24 650 minder dan voor 1886;

voor aanschaffing, wijziging, onderhoud en herstelling van geschut, torpedo's, affutage, handwapenen en munitie f 785 000, dus f 39 000 minder dan in 1886;

voor aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aanbouw, onderhoud en herstelling van werfinrichtingen, werkvaartuigen en gebouwen f 549 515, derhalve f 83 705 minder dan voor 1886;

voor algemeenen dienst en proefnemingen f 374 300 dus f 7830 meer dan voor 1886 werd toegestaan.

De uitgaven voor nieuwen aanbouw zullen strekken tot het aanvangen op 's Rijks werf te Amsterdam van den bouw van een ramtorenschip en den aanmaak bij particulieren van een deel der stoomwerktuigen en ketels voor dit schip, en van drie torpedobooten groot model.

Wat den bouw van het ramtorenschip betreft, wordt daarmede een begin van uitvoering gegeven aan het reeds in de verschillende bescheiden betrekkelijk de loopende begroting besproken voornemen om het verouderde materieel tot verdediging van de koloniën en het moederland, geleidelijk te vervangen door schepen van voldoende zee-waardigheid, die offensief en defensief zoo krachtig zijn, als met de onvermijdelijke eischen van diepgang enz. is overeen te brengen.

Om tot dat doel te geraken is voor de ingenieurs der marine de mededinging opengesteld tot het afzonderlijk of gecombineerd leveren, vóór den aanvang van 1887, der uitgewerkte plannen voor een ramtorenschip van zoodanige zee-waardigheid, dat het met veiligheid buiten onze zee-gaten in de Noordzee kan worden gebezigd en de reis naar Oost-Indië kan volbrengen om aldaar dienst te doen. De diepgang moet toelaten het te gebruiken in onze voor-naamste zee-gaten, terwijl het in Indië ook te Soerabaija moet kunnen worden gebruikt en c. q. hersteld of opgelegd. Van staal vervaardigd, met koper gedubbeld en van een ramstevan voorzien, moet het schip, door twee schroeven voortbewogen, met gewone trekking eene proefsnelheid van 15 mijl bereiken en bij gebruik van de meest voor-deelige vaart 1000 geographische mijlen kunnen afleggen. Behalve door een deugdelijk stelsel van waterdichte schotten, een dubbelen bodem, een pantserdek met cellenconstructie enz. en een pantsergordel ter hoogte der waterlijn moet door gepantserden munitieaanvoer, opstelling der zware vuurmonden in gepantserde torens, enz. gezorgd worden het schip zooveel mogelijk te beschermen tegen de werking van torpedo's en projectielen of andere oorzaken, die het drijfvermogen of de goede werking der vitale deelen in gevaar zouden kunnen brengen en het offensief vermogen verzwakken. De wapening, bestaande uit twee kanonnen van 28 cM. A n°. 2 in torens, vier kanonnen van 17 cM. A en de noodige schrootkanonnen, moet zoodanig zijn opgesteld dat de meest mogelijke uitwerking van het vuur in alle richtingen wordt verkregen. Zij wordt verder voltooid door de noodige inrichtingen tot lanceeren van vischtorpedo's en voeren van spartorpedo's. Het tuig kan worden beperkt tot een paar masten met langscheepsch zeilen, terwijl in Indië in vredetijd, tot oefening der bemanning, aan den voorsten mast een exercitietuig kan worden aangebracht.

Mocht bij het uitwerken der plannen nader blijken dat aan een of meer der gestelde eischen niet kan worden voldaan, dan zal getracht worden die zoodanig te wijzigen, dat het grootst mogelijke offensieve en defensieve vermogen worde verkregen, zonder den maximumprijs te overschrijden, die voor het geheel voor zee uitgeruste schip op 3,5 miljoen is gesteld.

Deze prijs zal toelaten om, bij niet te ongunstige financiële omstandigheden, zonder te groote offers van de schatkist te vergen, het schip in 1890 voor den dienst beschikbaar te hebben.

Door den aanbouw van een gelijk aantal groot model torpedobooten, als op de loopende begroting is toegestaan, namelijk drie, wordt het geheele getal dier vaartuigen gebracht op twintig van klein en negen van groot model, derhalve slechts een gelijk getal, als zoude zijn verkregen ten gevolge der aanschaffing zooals die ten vorigen jare was voorgesteld.

Hoezeer de ondergeteekende van gevoelen blijft, dat een snellere voortgang bij de aanschaffing van dit materieel gewenscht ware, heeft hij echter gemeend zich tot het thans voorgestelde getal van drie te moeten bepalen, zoowel wegens de beperking der uitgaven voor materieel die door den financieelen toestand geboden wordt, als met het oog op de omstandigheid, dat de Kamer zich reeds bij de be-raadslagingen over de loopende begroting, niet genegen heeft betoond, in dit opzicht met de denkbeelden van den ondergeteekende mede te gaan.

De voor 1887 geraamde herstellingskosten zullen binnens-lands noodig zijn voor belangrijke herstellingen aan de schroefstoomschepen 1ste klasse *Atjeh* en 4de klasse *Suri-name*, die in het voorjaar uit West-Indië zullen terugkeeren en alsdan van de gereedstaande nieuwe ketels moeten worden voorzien; voor verwapening van twee torenschepen waaronder het ramschip *Buffel*, dat dan tevens eene belangrijke herstelling aan de dekken zal ondergaan, en van twee stoomkanonneerbooten groot- en vier stoomkanonneerbooten klein model; voor een deel van de benodigde som voor den aanmaak van nieuwe stoomketels en de herstelling der werktuigen van de *Tromp* en de *Koningin Emma der Nederlanden*; vermoedelijk ook voor eene belangrijke herstelling van de *Aruba*; eindelijk voor de eventueel benodigde reparatiën en voorzieningen der overige schepen in en buiten dienst.

Betreffende de hooger genoemde verwapening valt op te merken, dat deze geheel overeenkomt met die waarvoor op de loopende begroting gelden zijn toegestaan, zoodat wanneer op de begroting voor 1888 nog de verwapening van één monitor en zes kanonneerbooten klein model wordt gebracht, deze verbetering van het materieel voor de kustdefensie haar beslag zal hebben verkregen.

Ten einde de uitgaven dit jaar zooveel mogelijk te beperken, zijn nog geene gelden opgebracht voor de wapening van het nieuwe ramtorenschip, waartegen in zooverre geen bezwaar bestaat, dat de duur van den aanbouw van dat schip eene latere aanschaffing van het geschut veroorlooft.

De uitgaven voor de torpedo's enz. zijn een gevolg van de noodzakelijkheid om te gelijk met den bouw van de nieuwe torpedobooten groot model ook de benodigde torpedo's en torpedo-kanonnen aan te schaffen.

Voor de uitgetrokkene som van f 160 000 zal het aantal torpedo's in 1887 kunnen worden gebracht op 82 stuks en zullen bovendien nog de noodige torpedokanonnen, het vereischte schietkatoen enz. worden verkregen. Het aantal snelvurende kanonnen zal met de thans aangevraagde gelden op een 85tal kunnen worden gebracht.

Bij de raming der gelden voor nieuwe gebouwen (art. 22) is in de eerste plaats gerekend op het voltooiën van de inschietplaats voor vischtorpedo's in het zijkanaal F van het Noordzeekanaal naar Halfweg, waarbij ten gevolge van vermoedelijk mindere uitgaaf voor baggerwerk dan geraamd was, met een minder totaal bedrag kan worden volstaan, dan ten vorigen jare in uitzicht was gesteld.

Verder is weder een deel aangevraagd der gelden, benodigd voor den bouw van een steenkolenmagazijn bij Amsterdam en van het benodigde voor den bouw van een dergelijk magazijn en eene bergplaats voor ledige projectielen, in het zuider-frontier.

Wat de genoemde kolenmagazijnen betreft, valt in het algemeen op te merken, dat in verband met de ten vorigen jare genomen beslissing der Kamer, nogmaals een onderzoek is ingesteld, niet alleen naar de meest doelmatige plaats om die magazijnen op te richten, maar tevens tot oplossing der vraag, of niet op andere wijze in de gewichtige aanleggenheid van den kolenvoorraad voor oorlogstijd, ware te voorzien.

Deze onderzoeken zijn nog niet afgelopen, doch het is te verwachten, dat dit wel het geval zal zijn, als deze begroting in behandeling komt. De ondergeteekende zal dan in staat zijn hieromtrent mededeelingen te doen en tevens aan te geven, hoeveel nog op een volgend dienstjaar voor de voltooiing van eventueel te bouwen magazijnen zoude benodigd zijn.

Het kolenmagazijn en de projectielenbergplaats in het zuiderfrontier zijn benodigd met het oog op de blootgestelde ligging van Hellevoetsluis, die niet raadzaam maakt aldaar den reservevoorraad der genoemde artikelen voor oorlogstijd op te slaan en daardoor gevaar te loopen, dien op het gewilde oogenblik te moeten missen.

Aangaande de werkzaamheden, sedert de samenstelling der vorige begroting, op 's Rijks- en particuliere werven verricht, kan het volgende worden medegedeeld.

's Rijks werf te Amsterdam.

Het schroefstoomschip der 1ste klasse *Johan Willem Friso*,

den 20sten October 1883 op stapel gezet, werd den 10den Juni 1886 met goed gevolg te water gelaten. Het onderzoek betreffende de meest geschikte wijze van aanbrengen der laveer-inrichtingen voor vischtorpedo's aan boord van dezen bodem is afgeloopen en zal het schip verder zoo spoedig mogelijk worden afgetimmerd.

De bouw van de zeilkorvet *Nautilus* werd voltooid en het schip naar Hellevoetsluis overgebracht, alwaar het den 16den Februari jl. in dienst werd gesteld.

Uit de sedert ingekomen rapporten van den commandeerenden officier is gebleken, dat het schip op zijnen kruistocht in de Noordzee uitstekend aan zijne bestemming voldoet.

Het schroefstoomschip 1ste klasse *Van Speyk* werd geheel gereed gemaakt en naar Willemsoord overgebracht.

Met de verbouwing van het schroefstoomschip 4de klasse *Sommelsdijk* werd gereed gekomen.

Het schroefstoomschip 4le klasse *Bonaire*, uit West-Indië teruggekeerd, werd 21 Mei jl. buiten dienst gesteld, zal eene herstelling aan romp en werktuigen ondergaan en van nieuwe stoomketels worden voorzien.

De monitors *Tijger* en *Heiligerlee* zijn verwapend met een kanon van 28 cM. A. n°. 1, de stoomkanonneerbooten g. m. *Njord* en *Freyr* met een kanon van 28 cM. A. n°. 2.

Aan den monitor *Cerberus* werden eenige noodig geachte herstellingen uitgevoerd en ook de ventilatie in de torenruimte werd verbeterd.

Met den bouw van een torpedo-transportvaartuig en van eene torpedoboot, groot model, werd een aanvang gemaakt.

's Rijks werf te Willemsoord.

Het schroefstoomschip 1ste klasse *De Ruyter* werd den 1sten Augustus 1885 in dienst gesteld.

Het schroefstoomschip 1ste klasse *Koningin Emma der Nederlanden*, uit Oost-Indië teruggekeerd, ondergaat de noodige herstellingen aan romp, werktuigen en stoomketels.

Ook het schroefstoomschip 1ste klasse *Atjeh* onderging de noodige herstellingen, alvorens zijne nieuwe bestemming op te volgen.

Het schroefstoomschip 3de klasse *Alkmaar* ondergaat in een der drooge dokken de noodige voorzieningen aan den romp onder de lastlijn, ten einde na afloop daarvan naar Amsterdam te worden overgevoerd en aldaar, na van nieuwe stoomketels te zijn voorzien en eene herstelling der werktuigen te hebben ondergaan, in de reserve te worden opgenomen.

Het schroefstoomschip 2de klasse *Marnix* van Hellevoetsluis overgebracht, wordt ingericht tot logementschip voor den torpedodienst.

Het schroefstoomschip 1ste klasse *Tromp*, van zijn kruistocht teruggekeerd, het fregat *Evertsen* en de gaffelschooner *Argus* ondergingen allen de noodige herstellingen en voorzieningen en werden opnieuw voor hunne verschillende bestemmingen gereedgemaakt.

Met den aanmaak van tuig en zeilen voor de *Johan Willem Friso* wordt voortgegaan.

Een stoomketel voor eene torpedoboot groot model is in aanmaak.

Aan den wal werd een exercitietoren opgericht, waarin een kanon van 28 cM. A., voor oefening van zeemiliciens.

's Rijks werf te Hellevoetsluis.

In verband met de bestemming dezer werf, bijna uitsluitend tot conservatie, hadden daar geene uitgebreide werkzaamheden van belang plaats.

Aan boord van den rammonitor *Draak* werden verbeteringen gebracht in het waterdichte schottenstelsel, ten einde de veiligheid van het schip te verhoogen.

Ook de overige reserveschepen ondergingen eenige herstellingen en verbeteringen van minder aanbelang.

De loodsvaartuigen van het 4de en 5de district werden gerepareerd en onderhouden.

Met den bouw van torpeloboothellingen werd een aanvang gemaakt en de aanmaak van een stel nieuwe sluisdeuren aanbesteed.

Op de drie *Rijkswerfen* werd overigens het in en buiten dienst zijnde materieel met de noodige zorg onderhouden. Als proef werden, in 't belang eener snellere mobilisatie, de kolenruimen van een deel der reserveschepen gevuld gehouden.

De *Koninklijke fabriek van stoom- en andere werktuigen* te Amsterdam is bezig met het aanmaken van nieuwe stoomketels voor de *Alkmaar* en de *Suriname*, brengt wijziging in de werktuigen van eerstgenoemden bodem, volgens het compound-stelsel, kwam gereed met den aanmaak van nieuwe stoomketels voor de *Atjeh* en voort twee torpedobooten, klein model, en verrichtte herstellingen aan de werktuigen van de *Stier* en *Heiligerlee*. Eenige werkzaamheden aan boord van de *van Speyk* werden haar opgedragen en de bouw van een torpedoboot groot model.

De fabriek van de *Nederlandsche Stoombootmaatschappij* te Rotterdam verrichtte herstellingen aan de werktuigen van de *Tromp* en *Brak*, maakte nieuwe ketels voor de *Bonaire*, is bezig met het opstellen van stoomketels en werktuigen in de *Johan Willem Friso* en aanvaardde den bouw van eene torpedoboot groot model.

De *Koninklijke maatschappij de Schelde* te Vlissingen is belast met het maken der stoomketels en werktuigen voor het torpedo transportvaartuig en voor de bij 's Rijks werf te Amsterdam gebouwd wordende torpedoboot groot model en repareerde voorts den stoomketel van het loodstransportvaartuig *Frans Naerebout*.

De *Maatschappij de Maas* te Delfshaven leverde eene stoommachine voor de torpedowerkplaats te Willemsoord, werd belast met het plaatsen van waterdichte schotten aan boord van de *Draak*, de *Isala*, *Merva* en *Rhenus*. Zij verwisselde de stoomketels van de *Hydra*, voerde eenige belangrijke herstellingen uit aan de werktuigen van dit vaartuig en repareerde de schroefassen van de *Bulgia*.

De *Maatschappij de Atlas* te Amsterdam vervaardigde de lensleidingen voor de *Johan Willem Friso*.

De *Koninklijke Nederlandsche grofsmederij te Leiden* werd belast met het aanmaken en herstellen van ankers en kettingen.

De firma *YARROW EN CO.* te Poplar bij Londen voorzag de torpedobooten groot model *Elna* en *Hekla* van lanceerinrichtingen voor vischtorpedo's en ondernam den bouw van de torpedoboot g. m. *Ardjoeno*.

De fabriek van *KRUPP* te Essen leverde geschut, affutage, buskruit en projectielen.

De firma *WHITEHEAD EN CO.* te Fiume leverde torpedo's en lanceerinrichtingen.

Den heer WHITE te East-Cowes werd de bouw opgedragen van twee stoomsloepen met weggesneden slemp-hout, beiden ingericht tot het voeren van torpedo's, de eene van 39 voet, de andere van 28 voet lengte.

Voor rekening van het Departement van Koloniën werd bij de *Nederlandsche Stoombootmaatschappij* te Rotterdam, de bouw voltooid van het schroefstoomschip 4de klasse *Java*, bij de *Koninklijke fabriek van stoom- en andere werktuigen* te Amsterdam, de bouw van een 1400 tons drijvend droog dok en van den gouvernementen-zeestoomer *Condor*, terwijl aan haar en aan de *Koninklijke Maatschappij de Schelde* de bouw werd opgedragen van de schroefstoomschepen 4de klasse *Flores* en *Ceram*.

Aan de GEBROEDERS STORK te Hengelo werd de aanmaak van zes stoomketels en vier werktuigen voor stoomsloepen toevertrouwd.

Verschillende zeer belangrijke maatregelen werden genomen of voorbereid om de Rijks werven meer aan hare militaire en industriele roeping te laten voldoen.

Voor de drie werven werden alarmrollen vastgesteld en andere maatregelen getroffen om eene zoo snel mogelijke mobilisatie te bevorderen.

Een nieuw reglement op den aanbouw, de indeeling, het opleggen, onderhouden, beproeven en inspecteren van de schepen buiten dienst, alsmede op het in en buiten dienst stellen der schepen werd vastgesteld en in de werfverordeningen opgenomen, dat beter dan het vroegere aan de tegenwoordige eischen voldoet. Een nieuw hoofdstuk betreffende het bestuur der werven is ter perse, en ook de andere hoofdstukken van de werfverordeningen zijn ter herziening onderhanden genomen.

Ten behoeve van het magazijnsbeheer zijn regelen gesteld, die zullen voorkomen dat in den vervolge wederom belangrijke overtollige voorraad wordt aangeschaft en ook de standprijzen van den voorraad, die tot onjuiste berekeningen der kosten bij 's Rijks werven aanleiding gaven, hebben eene algeheele herziening ondergaan. In overleg met de Algemeene Rekenkamer, is eene magazijnsverantwoording als proef vastgesteld, die met 1 Januari 1887 in werking zal treden, en door genoemd college zal kunnen worden gecontroleerd. In verband hiermede is de bij de vorige begrooting toegestane nieuwe ambtenaar tot inspecteur over de comptabiliteit van het materieel bij 's Rijks werven benoemd. Ook in de administratie werd verbetering gebracht en juistere regeling betreffende de boekingen voorgeschreven, waardoor het mogelijk zal worden, beter de kosten voor de verschillende onderwerpen te overzien en de raming voor een volgend jaar zoo laag mogelijk te stellen.

In de bijlage E, E¹, E², E³ en F van den toelichtenden staat dezer begrooting zal men een financieel overzicht aangaande de werkzaamheden bij 's Rijks werven in het jaar 1885 aantreffen.

Het personeel der werven wordt tot een minimum van vaste werklieden teruggebracht, wordende de overige werkzaamheden naar gelang van behoefte door tijdelijke verricht. Daarentegen heeft het personeel mindere geëmployeerden met vaste aanstelling eene belangrijke uitbreiding ondergaan, doordat velen van hen, die vroeger op daggeld werkten, thans van eene aanstelling als burgerlijk ambtenaar zijn voorzien, waardoor de Staat zich meer blijvend van hunne goede en langdurige diensten verzekert en zij van hunne zijde recht verkrijgen op een pensioen ten laste van het burgerlijk pensioenfonds.

Aan de werklieden zijn van Staatswege de noodige faciliteiten gegeven tot deelname aan het werkliefdenfonds van de Nederlandsche pensioenvereniging voor werklieden.

Tot ondergeteekende's leedwezen wordt van die gelegenheid om hun ouden dag te verzekeren door hen slechts weinig gebruik gemaakt.

Het verdient daarom overweging nog andere maatregelen te beramen tot bereiking van dit doel.

De ambachten der metselaars en kuipers werden opgeheven, de enkele werklieden, die daarvoor noodig bleven, bij de andere ambachten opgenomen.

In de verhouding der getalsterkte van de verschillende ambachten wordt verbetering gebracht en de proef voortgezet met levering door particulieren van verschillende zaken, vroeger op 's Rijks werven vervaardigd.

Het mogelijke wordt gedaan om de emulatie en de wetenschappelijke kennis bij het korps ingenieurs der marine aan te kweeken, en niet zonder vrucht.

Het openen der gelegenheid tot mededinging naar het leveren van het beste project voor nieuw te bouwen schepen en de wetenschappelijke reizen, waartoe allen op hunne beurt in de gelegenheid worden gesteld, zullen daar veel toe bijdragen.

De ondergeteekende vermeent dan ook te kunnen verzekeren dat, hoezeer ongetwijfeld nog meer noodig zal blijken, om de Rijks werven op de beste wijze aan hare bestemming te doen beantwoorden, toch reeds groote verbetering daarin is gebracht.

Het zal steeds zijn streven zijn daarmede voort te gaan.

IIIde AFDEELING.

Het totaal dezer afdeeling bedraagt f 4 574 228 tegen f 4 398 926 voor 1886, toe te schrijven aan verhoogingen van:

Art. 25. Vaste traktementen korps zeeofficieren met	f 16 020
Art. 26. Vaste traktementen officieren van administratie, met.	1 980
Art. 27. Vaste traktementen officieren van den geneeskundigen dienst, met.	12 000
Art. 28. Zeetraktementen enz. personeel bij de hospitalen, met	2 400
Art. 30. Vaste traktementen dek- en onderofficieren v. k., met	880
Art. 31. Kosten van het korps mariniers, met.	7 600
Art. 32. Kosten van de actieve zeemacht, met.	150 000
Art. 34. Kosten van het Koninklijk Instituut voor de marine, met.	4 500
Art. 35. Kosten van opleiding en in dienst-treding van officieren van gezondheid, met.	11 550

Totaal meer . . . f 206 930

waar tegenover verminderingen van:

Art. 36. Kosten van opleiding der adspirant-administrateurs, met	f 900
Art. 37. Kosten van opleiding van leerlingen, jongens enz., met	400
Art. 40. Kosten van gebouwen voor kazernen enz., met	400
Art. 43. Kosten van transport van officieren enz., met.	30 000

Totaal minder . . . 31 700

Blijft meer . . . f 175 230

Zooals uit den toelichtenden staat in bijzonderheden kan blijken is deze vermeerdering van uitgaven hoofdzakelijk te wijten aan meerdere voltalligheid, zoowel in Oost-Indië als binnenslands en elders, in 1887 bij het actieve personeel te verwachten. De Indische begrooting van het jaar 1887 is daarentegen, wat de traktementen en soldijen der zeemacht betreft, met eene uitgaaf van f 111 404 ontlast.

Met betrekking tot de verrichtingen van de schepen en vaartuigen van oorlog, valt het volgende mede te deelen.

Het schroefstoomschip 1ste klasse *Atjeh*, den 2den Juni 1885 van eenen oefeningstocht ter reede van Texel teruggekeerd, bleef sedert in dienst en werd te Willemsoord gereed gemaakt voor eene reis naar West-Indië, ter vervanging van het schroefstoomschip 4de klasse *Bonaire*. Op 18 November naar zee vertrokken, kwam de *Atjeh* den 30sten December 1885 te Curaçao aan, nam den stationsdienst aldaar over, bezocht in Februari jl. Colon en in April jl. de eilanden Trinidad, Grenada, St. Vincent, St. Lucia, St. Martin, St. Eustatius en Saba.

Het schroefstoomschip 1ste klasse *Tromp*, den 5den Juni 1885 van een oefeningstocht ter reede Texel teruggekeerd, bleef mede in dienst, werd te Willemsoord in gereedheid gebracht voor eene reis naar Oost-Indië en vertrok 2 Augustus daaraanvolgende naar zee.

Op 14 Augustus te Porto Grande (eiland St. Vincent) aangekomen, ter aanvulling van den kolenvoorraad, verliet de *Tromp* deze haven op 19 Augustus en arriveerde 24 October daaraanvolgende te Batavia.

Het schroefstoomschip 1ste klasse *De Ruyter*, den 1sten Augustus 1885 in dienst gesteld, vertrok 2 September daaraanvolgende van de reede van Texel, ter opvolging zijner bestemming naar Oost-Indië. Van 13—18 September werd te La Valetta (eiland Malta), van 22—25 September te Port-Said, van 1—2 October te Aden en van 13—14 October te Point de Galle vertoeft en op 27 October Batavia bereikt.

De *Tromp* en de *Ruyter* maken sedert hun aankomst in Oost-Indië deel uit van het auxiliair eskader aldaar.

Het schroefstoomschip 1ste klasse *Koningin Emma der Nederlanden* werd daarentegen aan dit eskader onttrokken en aanvaardde de terugreis naar Nederland op den 29sten December 1885. Op 31 Januari daaraanvolgende te Capetown aangekomen, verliet het schip deze haven den 11den Februari en arriveerde 16 April ter reede van Texel. De *Emma* is bestemd om in het najaar naar West-Indië te vertrekken ter vervanging van de *Atjeh*.

Het schroefstoomschip 4de klasse *Suriname*, gestationeerd te Paramaribo, bezocht in November a. p. Georgetown, in Januari jl. de eilanden Trinidad, Grenada, St. Vincent, St. Lucia en Martinique, en in April jl. het eiland Barbados, tot het bepalen van het lengteverschil tusschen Bridgetown en Paramaribo. In Mei werd Bridgetown weder bezocht en daarna St. Pierre (Martinique), ten einde ook het lengteverschil tusschen laatstgenoemde plaats en Paramaribo te observeren.

Het schroefstoomschip 4de klasse *Bonaire* deed tot einde 1885 den stationsdienst te Curaçao, aanvaardde, na daarin door de *Atjeh* te zijn vervangen, den 15den Januari een tocht naar de Boven-de-winds-eilanden, bezocht achtereenvolgens St. Thomas, St. Kitts, Martinique en Barbados en stevende van af laatstgenoemd eiland, op 1 Maart jl., naar Nederland. Na op reis Falmouth en Plymouth te hebben aangedaan, kwam dit schip 4 Mei jl. te IJmuiden en den volgende dag te Amsterdam aan, in welke directie het vaartuig op 21 Mei jl. buiten dienst is gesteld. Het voornemen bestaat om de *Bonaire* weder spoedig gereed te maken voor den dienst.

Het schroefstoomschip 4de klasse van de Indische militaire marine *Java* werd 16 Februari jl. te Hellevoetsluis in dienst gesteld en vertrok op 25 Maart daaraanvolgende van uit Rotterdam, langs den Nieuwen Waterweg, naar zee, ter opvolging zijner bestemming naar Oost-Indië. In den nacht van 27 op 28 Maart had de *Java* het ongeluk, bij dik weder, in het Engelsche kanaal in aanvaring te komen met een Engelsch koopvaardijship en werd daardoor genoodzaakt te Plymouth binnen te loopen. De geleden schade aan schip en tuig werd met de meeste welwillendheid en grooten spoed op de Engelsche Rijkswerf te Devonport hersteld, waarop dit schip den 27sten April

zijne reis voortzette. Gibraltar, Port-Said, Djeddah, Aden en Point de Galle werden achtereenvolgens op 2, 11, 16, 21 en 30 Mei aangedaan en Batavia den 8sten Juni bereikt.

Het schroefstoomschip 4de klasse *Aruba* bleef beschikbaar voor algemeene diensten, werd gedurende de maanden April tot November gebezigd tot het houden van politie-toezicht op de visscherij in de Noordzee en maakte in April jl. eene reis naar Plymouth tot vervoer van sloepen en suppletie victualie voor de *Java*. De *Aruba* doet thans weder dienst bij het toezicht op de zeevisscherij.

Ook de schooner *Argus* werd in de maanden April tot October voor dezen dienst gebezigd. Op den 10den October te Willemsoord buiten dienst gesteld, onderging dit schip gedurende de wintermaanden de noodige voorzieningen en werd het 16 Maart jl. weder voor het politietoezicht in dienst gebracht.

De ramschepen, monitors en stoomkanonneerbooten en het fregat *Evertsen*, die gedurende de zomermaanden van 1885 in dienst waren tot oefening van het personeel binnenslands, werden in October en November weder buiten dienst gesteld.

Voor bedoelde oefeningen kwamen dit jaar weder indienst: met 21 April jl. voornoemd fregat, met 1 Juni de stoomkanonneerboot *Freyr* en met 21 Juni het ramschip *Schorpioen*, de monitors *Bloedhond*, *Wesp* en *Tijger* en de stoomkanonneerbooten *Udur*, *Raaf* en *Havik*. Bovendien worden zoowel in het Noorder- als in het Zuiderfrontier oefeningen met torpedobooten gehouden. Evenals in vorige jaren zullen deze schepen en vaartuigen gecombineerd manoeuvreren en zich ook, zooveel doenlijk, bij de oefeningen van de landmacht aansluiten.

Het stoomriviervaartuig *Isala* werd 1 November jl. buiten en de *Mosa* met dien datum in dienst gesteld. De *Mosa* vertoeft gedurende de wintermaanden in de haven van Nijmegen en begon in April jl. hare oefeningstochten op de rivieren.

De stoomkanonneerboot *Hydra* werd op 15 November jl. buiten dienst gesteld en in het station te Vlissingen door het zusterschip *Vos* vervangen.

De stoomkanonneerboot *Brak* werd 5 Mei jl. weder in dienst gesteld tot het doen van hydrographische opnemingen, in verband met defensie-aangelegenheden.

Het instructie-schip voor bootsmansleerlingen, *Marnix*, maakte in 1885 zijn gewonen oefeningstocht op het Haringvliet en in de Noordzee. Op 16 Februari jl. werd dit schip buiten dienst gesteld en op gelijken datum door de zeilkorvet *Nautilus* vervangen, welk vaartuig den oefeningstocht in de maand April jl. aanving.

De brik *Castor* vergezelde de *Marnix* in 1885 op haren oefeningstocht, doch is sedert weer toegevoegd aan het opleidingsschip *Anna Paulowna*, en 1 April jl., tot oefening van lichtmatrozen en jongens, in dienst gesteld.

De brik *Pollux* doet sedert 1 April jl. denzelfden dienst voor het opleidingsschip *Admiraal van Wassenaer*.

De korvet *Urania* en de stoomkanonneerbooten *Ever* en *Gier* worden in de zomermaanden weder gebezigd tot oefening der adelborsten van het Koninklijk Instituut.

In het jaar 1885 werden aangenomen 828 schepelingen, waarvan 496 lichtmatrozen en jongens en 73 torpedisten, en in het 1ste halfjaar van 1886, 298 koppen.

De sterkte van het ondergeschikt personeel der zeemacht nam in het jaar 1885 met 358 en in de eerste helft van 1886 met 86 koppen toe.

Bijlage A van den toelichtenden staat geeft aan de werkelijke getalsterkte van de voornaamste qualiteiten op 1 April 1886 aanwezig, zoomede hetgeen ter bemanning van het thans aanwezige materieel in oorlogstijd benodigd zou zijn.

Met het oog op het blijvend tekort aan luitenants ter zee der 2de klasse en de later stellig noodige uitbreiding van het korps zee-officiëren, werden dit jaar 40 plaatsen voor den zeedienst opeigesteld.

De aanvulling van het korps officieren van gezondheid der zeemacht blijft langzaam vooruit gaan. Met het oog daarop werden sedert Mei 1885 geen vreemdelingen meer tot tijdelijke officieren van gezondheid aangesteld. Door de vaststelling, in overeenstemming met het Departement van Koloniën, van een nieuw reglement voor de opleiding van geneeskundige studenten (Koninklijk besluit van 6 Mei 1886 n°. 41) is getracht meer waarborgen te verkrijgen voor het nuttig aanwenden dier opleidingskosten.

Bij de opleiding van aspirant-administrateurs werden in 1885 zes aspiranten geplaatst, terwijl voor 1886 wederom zes plaatsen zijn opengesteld.

Met betrekking tot de zeemilitie kan het volgende worden medegedeeld:

Voor de lichting van 1885 hebben zich 2053 lotelingen aangemeld, waarvan 600 zijn ingelijfd.

In October en November konden zij, als genoegzaam geoefend, met onbepaald verlof worden gezonden.

Van de ingelijfden zijn overleden 6

Gingen met eene vaste verbintenis over bij:

de zeemacht 6

de landmacht 4

de koloniale troepen. 2

werd een buitenlandsch verlof verleend aan 2

werden ontslagen wegens lichaamsgebreken en ten gevolge der inlijving van anderen. 6

Voor zooverre de opgaven inkwamen van de Commissarissen des Konings in de verschillende provinciën werd aan 56 zeemiliciens, die met onbepaald verlof van boord gingen, vergunning verleend tot uitoefening van de buitenlandsche zeevaart.

Van de lichting van 1886 hebben zich, na aftrek van degenen die buiten oproeping blijven, 1922 personen ter inlijving bij de zeemilitie opgegeven, als:

Friesland 204

Groningen 184

Drenthe 60

Overijssel 111

Gelderland 135

Utrecht 47

Noordholland. 702

Zuidholland. 303

Zeeland 122

Noordbrabant 46

Limburg 8

Totaal. 1922

1861 (*Staatsblad* n°. 72), niet meer dan 600 lotelingen bij de zeemilitie mogen worden toegelaten, werden naar eene evenredige verdeling, overeenkomstig art. 3 van Zijner Majesteits besluit van 25 Februari 1886 n°. 19, voor den dienst ter zee bestemd uit:

Friesland. 64

Groningen 57

Drenthe 19

Overijssel. 35

Gelderland 42

Utrecht 15

Noordholland 219

Zuidholland. 95

Zeeland 38

Noordbrabant 14

Limburg 2

Totaal. 600

IVde AFDEELING.

Het eindcijfer dezer afdeeling bedraagt f 1 832 027 tegen f 1 774 437 in 1886.

Dit verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat verklaard, is toe te schrijven aan verhooging van:

Art. 46. Aanbouw, herstelling en onderhoud der transportvaartuigen, met f 20 000

Art. 60. Bezoldiging van het personeel der verlichting, met 3 790

Art. 61. Kosten der kust- en oeververlichting, met. 54 850

Art. 63. Kosten der hydrographie, met. 30 000

Totaal meer f 108 640

waar tegenover vermindering van:

Art. 50. Bezoldiging der beambten van het loodswezen, met f 450

Art. 53. Uitmonstering, loodspersoneel, met. 200

Art. 54. Aanbouw en onderhoud van loodsvaartuigen, met. 15 500

Art. 56. Aanbouw en onderhoud van loodsgebouwen, met. 11 500

Art. 57. Kosten der betonning bebakening enz., met. 8 400

Art. 59. Materieel. Algemeen be-
tonnings magazijn, met 15 000

Totaal minder 51 050

Blijft totaal meer f 57 590

Loodswezen.

Volgens mededeeling van het gemeentebestuur te Amsterdam zullen de loodsklokken in het vanwege de gemeente gesticht wordende gebouw voor den algemeenen dienst op de Handelskade aldaar, in den loop van dit jaar ter betrekking gereed komen. In verband hiermede zal dan ook in dit of het volgende jaar de verplaatsing van den inspecteur van het 3de district van Willemsoord naar Amsterdam geschieden.

Daar echter, volgens art. 5 der wet van 19 Augustus

Het bij genoemde lokalen gebouwd wordende magazijn nadert zijn voltooiing.

De beide loodsschooners, waarvan de bouw werd toegestaan bij suppletoire begrooting van 1834 en die, waarvoor bij de begrooting voor 1885 fondsen werden verleend, zijn gereed en in dienst gesteld. De twee loodsschooners en twee loodsschokkers, tot den bouw waarvan bij de begrooting voor 1886 werd besloten, zijn onderhanden. Thans worden opnieuw gelden aangevraagd: voor den bouw van twee schooners, ter vervanging van verouderd en daardoor onbruikbaar materieel, voor de uitrusting der in aanbouw zijnde schooners en voor den aanmaak van roei- en zeilsloepen.

De woning voor den commissaris der loodsen op Terschelling is gereed gekomen en betrokken.

De loodsgebouwen te Maassluis, waarvoor bij de vorige begrooting gelden werden toegestaan, zijn in aanbouw.

Ten gevolge van meer scheepvaart op het kanaal van Neuzen, is het loodspersoneel aldaar moeten worden uitgebreid en daardoor ook de behoefte ontstaan aan een wachtlokaal voor de loodsen. Het noodige voor den bouw daarvan wordt bij deze begrooting gevraagd.

Evenzoo is eene som van f 3000 uitgetrokken voor een ontsmettingslokaal voor loodsen te Vlissingen, bestemd voor het personeel van het loodswezen op de Westerschelde, in het onverhoopt geval dat de havens van Vlissingen of Antwerpen mochten worden besmet verklaard.

Het nemen van dezen maatregel is noodzakelijk, ten einde in de gelegenheid te zijn de loodsen der vaartuigen, die van de besmette plaatsen komen, terstond te kunnen ontsmetten. Deze post werd eerst op de begrooting gebracht, nadat uit gehouden onderzoek was gebleken, dat geen der te Vlissingen nabij de buitenhaven gelegen Rijksgebouwen voor het beoogde doel zoude kunnen worden afgestaan.

Betonning, bebakening en zeemerken.

De kaap bij IJmuiden, tot regeling der kompassen van naar zee vertrekkende schepen, is gereed gekomen.

Ook de vergroting van het betonningsmagazijn te Terschelling en de vernieuwing van den stoomketel van den transportschooner *de Schelde*, waarvoor gelden bij de begrooting voor 1885 werden toegestaan, hebben plaats gevonden.

De uitbreiding van het betonningsmagazijn te Enkhuizen (begrooting 1886) is onderhanden.

Op deze begrooting worden fondsen aangevraagd voor vernieuwing van den stoomketel en herstelling der werktuigen van den transportstoomer *Frans Naerebout* en voor de oprichting van eene nieuwe kaap tot toevluchtsoord van schipbreukelingen op de Boschplaat bij Terschelling.

Verlichting.

De onderhandelingen met Pruisen over aanvulling van de verlichting op de Beneden-Eems, waarvan reeds bij de Marine-begrooting voor het jaar 1880 sprake was, en in verband waarmede sedert telken jare een memoriepost op de begrooting voorkwam, zijn thans in zooverre gevorderd, dat door wederzijdsche gedelegeerden een lichtenplan is ontworpen, waarvan de geheele voltooiing binnen 2 à 3 jaren in uitvoering zal kunnen komen en waarvan de totale kosten geraamd worden op f 524 987.

Ingevolge dat plan zullen op Pruisisch grondgebied vuurtorens worden opgericht te Borkum, Campen en Pilsum, op Nederlandsch grondgebied te Watum en Delfzijl, terwijl op den Randsel twee bakens zullen worden geplaatst met inrichting voor gasverlichting.

In overeenstemming met de reeds sedert jaren, betreffende de betonning, bebakening en verlichting der Beneden-Eems, gevolgde gedragslijn, namelijk, dat de regeeringen van Nederland en Pruisen elk de helft der gezamenlijke kosten dragen, zoude alsnu eene som gelijkstaande met de helft der hierboven genoemde f 524 987, en dus ongeveer f 262 500, op deze begrooting moeten worden gebracht.

Aangezien echter door gedelegeerden is voorgesteld om vóór alles een aanvang te maken met den bouw van een nieuwen lichttoren op Borkum en deze met bijbehorende gebouwen en lichttoestel op f 95 100 werd begroot en aan den bouw van het overige wel niet vóór 1888 kan worden begonnen, komt het doelmatiger voor op onderdeel d van art. 61 der begrooting voor 1887 als eerste termijn slechts de helft op te brengen van de onkosten voor genoemde vuurtoren, zegge f 47 550, en het overige te verdeelen over een of meer volgende dienstjaren, naar gelang zulks door den gang der werkzaamheden wordt geboden.

De kustwachtdienst trad, nadat de vereischte electrische verbindingen hadden plaats gevonden en het wachterspersoneel was aangevuld, met 1° April jl. in werking. Van de tien woningen voor bedoeld personeel, bij de begrootingen voor 1885 en 1886 toegestaan, zijn twee te Noord- en twee te West-Schouwen gereed en voorts twee op Vlieland, twee op Terschelling en twee te Westkapelle in aanbouw. Op deze begrooting worden wederom gelden aangevraagd voor den bouw van vijf woningen.

Ten einde dezen dienst nog beter in te richten en meer waarborg te verkrijgen dat geene ramp op onze kusten onopgemerkt blijve, wordt thans de oprichting van tusschenstations voorgesteld, waartoe de Zuid- en Noord-hollandsche reddingmaatschappijen welwillend hare tusschenkomst willen verleen.

Op Oostmahorn, posthuis Vlieland, Calantsoog, Petten, Wijk aan Zee, Zandvoort, Noordwijk, Katwijk aan Zee, Zoutelanden en Nieuwersluis zijn zij bereid daartoe geschikte personen aan te wijzen, die als *hoofden der kustwacht*, onder genot van eene toelage van f 60 's jaars ieder, belast kunnen worden met de observatie der naburige kust. Bovendien wordt het wenschelijk geacht premien toe te kennen voor het tijdig aanbrengen van berichten door personen, niet aan de kustwacht verbonden. De ondergeteekende vertrouwt dat dergelijke aanvulling der bestaande regeling, hem door eene daartoe benoemde commissie in overweging gegeven, afdoende en weinig kostbaar zal blijken.

De fondsen voor de overbrenging van een lichtopstand van de Kwak naar de verlichting aan het Oosterhoofd van Hellevoetsluis, bij de vorige begrooting toegestaan, zullen voor dat doel niet behoeven te worden aangewend, aangezien deze verplaatsing voorloopig onnoodig bleek.

De nieuwe inrichting van de lokalen voor den semaphore-dienst te IJmuiden is in wording.

Op deze begrooting worden gelden aangevraagd voor de plaatsing van een houten lichtopstand met hijsclantaarn, met het doel om de bevaring van het Schuitengat bij nacht mogelijk te maken, ter bereiking van de haven van Terschelling; voor de oprichting van een houten lantaarnpaal met trap en lantaarn tot het veilig bevaren van het Krabbersgat bij Enkhuizen bij nacht, en voor de plaatsing van een stoom-misthoorn met gebouw op het Westerhoofd der spoorweg-buitenhaven te Vlissingen, ten einde gelegenheid te geven met mistig weder die haven binnen te loopen. Deze drie werken bleken in 't belang der scheepvaart noodig te zijn.

Na het indienen der vorige begrooting zijn, door tusschenkomst van het Departement van Marine, ten behoeve en voor rekening van den dienst der kustverlichting in Oost- en West-Indië, onderhanden genomen de samenstelling van een ijzeren lichttoren en lichttoestel der 4° grootte, bestemd voor het koraalrif den Bril, bezuiden Straat Makassar, en de bouw van een nieuw lichtschip ten behoeve van den dienst in Suriname.

Hydrographie.

Sedert 1 Juli 1885 zijn in druk gegeven eene nieuwe kaart van het zeegat aan den Hoek van Holland, van Goeree en Maas en eene grotendeels vernieuwde kaart

van Terschelling, Vlieland en Ameland. De opname van 1884 is overgebracht op de kaart N. W. blad Zuiderzee, schaal 1:50 000. De kaart Zuiderzee 1:100 000 is geheel vernieuwd. De nieuwe opname van de Steenbanken en die van de Boven-Schelde zijn op de kaart der monden van de Schelde overgebracht. Bovendien worden ook de overige kaarten der Nederlandsche zeegaten, zooveel mogelijk bijgewerkt.

Thans is onderhanden de gravure van eene kaart van de kust van Guyana. Eene nieuwe beschrijving der zeegaten van Vlieland, Terschelling en Ameland met de vaarwaters der Zuiderzee en eene nieuwe lijst der kustlichten in Nederland en hare koloniën zagen het licht.

De hydrographische opname zal zich dezen zomer bepalen tot de Eijerlandsche gronden, waarvan de kaart nog dit jaar in druk zal verschijnen, en tot de voortzetting der in den vorigen zomer aangevangen opname van den Banjaard en de Roompot. Zoo mogelijk zullen ook de Westereems en de toestand rondom het land Rottum worden geverifieerd.

Het is echter dringend noodig de materiele middelen tot opname te verbeteren. Reeds bij de behandeling van hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor het jaar 1882 werd, en te recht, geklaagd over de voortdurend lange tusschenpoozen, die tusschen de verschillende her-opnamen van de Nederlandsche vaarwaters en zeegaten verlopen en door de Regeering erkend dat die termijnen, wegens de geringe beschikbare hulpmiddelen, ongewenscht lang uitvallen. De ondergeteekende acht het inderdaad niet verantwoord den toestand te bestendigen, om bij de snelle veranderingen in diepte en strekking, die bij de meeste onzer vaarwaters en zeegaten valt waar te nemen, slechts opnamen om de 15 of 20 jaar te doen geschieden.

Een eerste vereischte om daarin verbetering te brengen is de beschikbaarstelling van een stoomvaartuig voor hydrographische opnamen. Deze geschieden nu met een rinkeljaar, waarvan het gevolg is dat dikwerf gunstige dagen tot het doen van opnamen, uithoofde van windstilte, werkeloos moeten worden doorgebracht. Ook gaat veel tijd, die nuttiger voor het doel kan worden aangewend, verloren om zich van het eene punt naar het andere te begeven, een bezwaar dat voor een zeilvaartuig, in onze vaarwaters, waar men immer op- en tusschen de banken moet werken en steeds met een sterken stroom heeft te kampen, niet gering is te achten.

Ten einde deze buitengewone uitgaaf over twee jaar te verdeelen, is op deze begrooting eene som van f 30 000 daarvoor uitgetrokken, zijnde de helft van het bedrag dat in het geheel voor dit stoomschip wordt gerekend noodig te zijn.

Vde AFDEELING.

Het totaal dezer afdeeling bedraagt f 1 228 640,70 tegen 1 197 308,20 in 1886, hetgeen is toe te schrijven aan de verhooging van :

Art. 67. Militaire pensioenen, verleend na 1 October 1851, met f 27 394,00

Art. 68. Pensioenen aan mindere geëm-ployeerden, werklieden enz., met 4 099,00

Art. 69. Pensioenen en onderstanden aan het loodspersoneel enz., met 4 874,50

Totaal meer. f 36 367,50

tegenover de vermindering van :

Art. 64. Burgerlijke pensioenen, verleend vóór 1 Juli 1846, met. f 274,00

Art. 65. Militaire pensioenen verleend vóór 1 October 1851, met. 2 376,00

Art. 66. Burgerlijke pensioenen, verleend na 1 Juli 1846, met 635,00

Art. 71. Wachtgelden, met 150,00

Art. 72. Kosten van medailles, met. f 1 000

Art. 73. Gratificatiën, met. 600,00

Totaal minder f 5 035,00

Blijft meer. f 31 332,50

De toelichtende staat geeft de reden dezer verhoogingen en verminderingen aan.

Vide AFDEELING.

Voor deze afdeeling is dezelfde som uitgetrokken als voor 1886 werd toegestaan.

De Minister van Marine,
W. GERICKE.

BIJLAGE VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

VERGELIJKEND OVERZICHT van de IIde afdeelingen der Marinebegrotingen, dienst 1886 en 1887.

Bij de begrooting voor 1886 is toegestaan voor:

Arti- kel.	Aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen.	Herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst.	Conservatie van reserveschepen en hunne uitrustings- goederen.	Aankoop aanmaak en herstelling van materialen goederen en voorwerpen voor den voorraad.	Aanschaffing wijziging en her- stelling van geschut, torpedo's affutage, hand- wapenen en munitie.	Aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aan- bouw, onderhoud en herstelling in eigen beheer van werf- inrichtingen, werk- vaartuigen en ge- bouwen.	Algemeene dienst- en proefnemingen.
12	Ia. f 59 000 IIa. 3 000 " " IVa. 75 000 " " " "	Ib. f 67 600 IIb. 63 000 IIIb. 181 500 IVb. 270 000 Vb. 23 300 VIb. 39 000 " "	" " " " " " " " " " " "	Ic. f 43 500 IIc. 117 000 IIIc. 9 800 IVc. 14 400 Vc. 4 750 VIc. 2 150 " "	" " " " " " " " " " " "	Id. f 35 600 IIId. 9 000 IIIId. 21 200 IVId. 9 600 VId. 18 500 VIId. 3 100 " "	Ie. f 3 200 IIe. 7 500 IIIe. 4 600 IVe. 250 Ve. 800 VIe. 2 050 " "
13	300 000	" "	" "	" "	" "	" "	" "
14	Ia. 9 000 IIa. 300 " " IVa. 200 " " VIa. 100	Ib. 33 000 IIb. 300 IIIb. 25 000 IVb. 200 Vb. 10 500 VIb. 100	" " " " " " " " " " " "	Ic. 9 000 IIc. 300 IIIc. 7 600 IVc. 200 Vc. 7 000 VIc. 100	" " " " " " " " " " " "	Id. 4 700 IIId. 300 IIIId. 9 900 IVId. 200 VId. 10 200 VIId. 100	Ie. 300 IIe. 1 500 IVe. 200 Ve. 700 VIe. 100
15	" "	" "	" "	" "	a/e f 411 000	" "	" "
16	" "	" "	" "	" "	a/f 413 000	" "	" "
17	a. 192 000 " "	b. 8 000 c. 91 000	" " " "	d. 28 000 " "	" " " "	" " " "	e. 2 000 " "
18	" "	" "	" "	176 000	" "	" "	" "
19	" "	300 000	" "	" "	" "	" "	" "
20	Ia. 229 000 IIa. 500 " " " " " " VIa. 2 500 " " " " " " " "	Ib. 111 300 IIb. 5 600 " " " " Vb. 137 800 VIb. 45 800 " " VIIIb. 48 000 IXb. 12 450 " " " " " "	Ib'. f 45 000 IIb'. 3 200 " " " " Vb'. 70 000 VIb'. 5 400 " " VIIIb'. 56 000 IXb'. 4 100 " " " " " "	Ic. 29 600 IIc. 27 400 " " " " Vc. 19 100 VIc. 6 700 " " " " " " IXc. 4 100 " " " " " "	" " " " " " " " " " " " " " " " " " " "	Id. 61 500 IIId. 2 900 " " " " VId. 31 700 VIId. 4 300 " " VIIIId. 14 600 IXId. 3 150 " " " " " "	Ie. 104 000 IIe. 33 400 III. 34 780 IV. 5 730 Ve. 52 750 VIe. 32 600 VII. 21 550 VIIIe. 24 970 IXe. 14 250 X. 14 640 XI. 3 000 XII. 1 600
21	" "	" "	" "	" "	" "	23 610	" "
22	" "	" "	" "	" "	" "	227 000	" "
23	" "	" "	" "	" "	" "	120 260	" "
24	" "	" "	" "	" "	" "	21 800	" "
	f 870 600	f 1 473 450	f 183 700	f 512 000	f 824 000	f 633 220	f 366 470

Op de begroting voor 1887 is uitgetrokken voor:

Arti- kel.	Aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen.	Herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst.	Conservatie van reserveschepen en hunne uitrustings- goederen.	Aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad.	Aanschaffing, wijziging en her- stelling van geschut, torpedo's affutage, hand- wapenen en munitie.	Aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aan- bouw, onderhoud en herstelling in eigen beheer van werf- inrichtingen, werk- vaartuigen en ge- bouwen.	Algemeene dienst- en proefnemingen.
12	Ia. f 230 000	Ib. f 72 000	»	Ic. f 59 00	»	Id. f 32 000	Ie. f 2 400
	»	IIb. 54 000	»	Ile. 32 700	»	IId. 8 200	Ile. 1 900
	»	IIIb. 123 500	»	IIIc. 13 000	»	IIId. 31 500	IIle. 6 700
	»	IVb. 110 300	»	IVc. 10 600	»	IVd. 10 500	IVe. 550
	»	Vb. 57 000	»	Vc. 3 100	»	Vd. 16 000	Ve. 800
	»	VIb. 52 600	»	VIc. 3 200	»	VIId. 6 000	VIe. 800
13	450 000	»	»	»	»	»	»
14	»	Ib. 10 200	»	Ic. 2 650	»	Id. 8 500	Ie. 650
	»	IIb. 325	»	Ile. 325	»	IId. 325	Ile. 325
	»	IIIb. 31 000	»	IIIc. 3 000	»	IIId. 10 600	IIle. 2 200
	»	IVb. 425	»	IVc. 425	»	IVd. 425	IVe. 425
	»	Vb. 10 000	»	Vc. 1 100	»	Vd. 12 700	Ve. 900
	»	VIb. 50	»	VIc. 50	»	VIId. 50	VIe. 50
15	»	»	»	»	a/e f 402 000	»	»
16	»	»	»	»	a/f f 383 000	»	»
17	a. 168 000	b. 100 000	»	d. 27 000	»	»	e. 2 000
	»	c. 175 000	»	»	»	»	»
18	»	»	»	227 000	»	»	»
19	»	200 000	»	»	»	»	»
20	Ia. 190 000	Ib. 128 500	Ib'. f 41 000	Ic. 33 000	»	Id. 78 900	Ie. 109 000
	IIa. 800	IIb. 9 150	IIb'. 3 200	Ile. 23 150	»	IId. 5 350	Ile. 30 050
	»	»	»	»	»	»	III. 35 400
	»	»	»	»	»	»	IV. 5 900
	»	Vb. 150 850	Vb'. 68 000	Vc. 9 000	»	Vd. 30 500	Ve. 52 000
	VIa. 2 000	VIb. 24 100	VIb'. 9 000	VIc. 20 700	»	VIId. 3 250	VIe. 34 550
	»	»	»	»	»	»	VII. 21 550
	»	VIIIb. 45 200	VIIIb'. 51 000	VIIIc. 9 300	»	VIIIId. 13 600	VIIIe. 30 100
	»	IXb. 5 150	IXb'. 4 600	IXc. 9 050	»	IXd. 1 600	IXe. 15 750
	»	»	»	»	»	»	X. 14 700
	»	»	»	»	»	»	XI. 4 000
	»	»	»	»	»	»	XII. 1 600
21	»	»	»	»	»	24 175	»
22	»	»	»	»	»	98 100	»
23	»	»	»	»	»	134 340	»
24	»	»	»	»	»	22 900	»
	f 1 040 800	f 1 359 350	f 176 800	f 487 350	785 000	f 549 515	f 374 300
	+f 170 200	-f 114 100	-f 6 900	-f 24 650	-f 39 000	-f 83 705	+f 7 830